

Den Haag, 29 september 2022.

Voorzitter en leden van de Commissie Koninkrijksrelaties (TK en EK),

Mijn lijn van communiceren lijkt me gedurende de afgelopen jaren tamelijk consistent. Misschien zelfs zo dat ik af en toe in herhaling val. Tegelijkertijd heb ik de indruk dat mijn slagkracht niet zo groot is; naar de reden kan ik slechts gissen, maar iets zegt mij dat het ermee te maken heeft dat Sint Eustatius (of breder: Caribisch Nederland) toch maar weinig impact heeft in termen van electoraat. Dat maakt het eigenlijk nog erger. De overheid is er immers ook voor de zwakkeren of minderheden in de maatschappij. In dat geval zijn Statianen - kennelijk - nog minder dan - bij wijze van voorbeeld - muskieten. En zei Mahatma Ghandi niet eens dat je de kwaliteit van de beschaving van een land kan afmeten aan de wijze waarop ze met dieren omgaat?

In de meest recente vergadering van de Eilandsraad is een motie ¹ aangenomen die erop is gericht om tekortkomingen, fouten of vertragingen in het proces die zijn of worden veroorzaakt door de Nederlandse overheid en de vertegenwoordiger op Sint Eustatius (i.c. de regeringscommissaris) in geen geval af te wentelen op de Eilandsraad. Lezing van de toelichting op de motie maakt (meer dan) duidelijk dat de Eilandsraad door de Nederlandse overheid wordt gemanipuleerd (om niet te zeggen: gechanteerd).

In aanvulling op het betoog in en rond deze motie roep ik het rapport van Wijzen in herinnering, dat ten grondslag ligt aan de ingreep (in 2018) in de democratie van Sint Eustatius. In de aanbiedingsbrief van dit rapport staat onder meer *"De commissie heeft ook kritiek op Nederland. Zij signaleert een situatie waarin Nederland te lang aan de kant heeft gestaan, zowel waar het de helpende hand betreft, als met betrekking tot het debat over (meer) autonomie. De commissie signaleert tevens een attitude bij Nederland die wordt gekenmerkt door desinteresse en het ontbreken van een gezamenlijke visie"*.

In alle criteria waaraan zou moeten worden voldaan om terug te keren naar de volledige democratie - *aldus de eenzijdige vaststelling door Europees Nederland!* - ligt alleen maar actie voor Sint Eustatius (soms zelfs wat veel, immers: waarom een lokale Rekenkamer? hoeveel Europees Nederlandse steden hebben een Rekenkamer? zoveel gemeenten niet, maar die hebben wel een 'normaal' gemeentebestuur...).

En is er nu wel een brede interesse voor Caribisch Nederland? En een gezamenlijke visie? Een visie is voor dit kabinet eerder een 'vies dingetje' dan een kader van waaruit te werken; daar zijn in de media al voldoende grapjes over gemaakt dus dat zal ik hier nu niet doen. Maar, de gemiddelde Nederlander (en ik denk ook het gemiddelde Kamerlid) - zo die bestaat - heeft wellicht weet van de Caribische eilanden in het Koninkrijk en is er wellicht ook wel eens op vakantie geweest, maar dat er drie kleine eilanden zijn die als openbaar lichaam deel uitmaken van 'ons' Europees Nederland, weet en realiseert zich bijna niemand. Van zoveel ben ik wel overtuigd!

Voorts lees ik (nog recenter) dat VWS met een voorstel ² komt om de (jeugd)zorg in Caribisch Nederland gelijkwaardig aan die van Europees Nederland te organiseren. Nota bene wordt in het artikel gesteld dat het niet de bedoeling is dat we dat één-op-één uit Nederland overnemen. *Hier zit*

¹ <https://dossierkoninkrijksrelaties.nl/2022/09/28/eilandsraad-sint-eustatius-voelt-zich-gechanteerd-door-den-haag/>

² <https://bonaire.nu/2022/09/29/staatssecretaris-van-ooijen-zorg-en-jeugd-zorg-caribisch-nederland-gelijkwaardig-aan-europees-nederland/>

wat mij betreft de crux. De Grondwet stelt in artikel 1 dat alle Nederlanders in gelijke gevallen gelijk worden behandeld; *niet gelijkwaardig*. Wat mij betreft is het dus juist wél de bedoeling dat het één-op-één wordt overgenomen, tot blijkt dat iets niet kan (waarvoor we dan een oplossing gaan vinden). Drenthe, Zeeland of Groningen is ook "anders" dan Amsterdam of Rotterdam. Toch spreekt men hier niet van een gelijkwaardig zorgstelsel. Nee, in Nederland is dit alles 'gelijk' (niet 'gelijkwaardig'). Ook dit heet in mijn optiek institutionele discriminatie: de basis wordt hier gelegd (of: versterkt) voor het verschil tussen eersterangs- en tweederangs-Nederlanders (in Europees resp. Caribisch Nederland).

We voegen met dit voorstel van minVWS dus weer zo'n discriminerend 'dingetje' toe aan het geheel van discriminerende instrumenten. De (verwerpelijke) discussie over het sociaal minimum in Caribisch Nederland is immers nog steeds gaande. Als het aan het huidige kabinet ligt, zal deze discussie nog heel - asociaal - lang gaande worden gehouden want dat houdt het feitelijk handelen alleen maar op en het kabinet acht zich dan 'verschoond' van correctief handelen; ik lees in de krant van deze dagen vergelijkbaar opportunistisch duikgedrag van het kabinet als het gaat om het verstevigen van woningen in Groningen in relatie met het gevaar voor aardbevingen bij gaswinning.

Ik rond deze brief af met nog zo'n verschilpunt, namelijk de inkomstenbelasting. In mijn vorige brief noemde ik al eens de mate van scheefgroei in inkomens. Op Sint Eustatius (en in Caribisch Nederland in bredere zin) is de scheefheid in inkomens (i.c. de kloof tussen arm en rijk) ongeveer anderhalf maal groter dan in Europees Nederland. Dat komt voornamelijk door de lage en niet-progressieve wijze van belastingheffing. Ik zal u een voorbeeld geven: ik reken mijzelf ongeveer op twee- a driemaal modaal als het gaat om mijn maandelijks inkomen en netto resulteert dat in ongeveer duizend euro (per maand) méér wanneer woonachtig op Sint Eustatius dan wanneer (bij hetzelfde bruto inkomen) belasting wordt geheven in Europees Nederland. U ziet: de golf van huizenkopers op Bonaire doet dat niet alleen maar vanwege het stralende weer aldaar! Aan die ongelijkheid zou mijns inziens per direct een einde moeten komen! Maar ja, dat zou kunnen betekenen dat ook in het eigen vlees moet worden gesneden... Ik zeg dan: 'noblesse oblige'.

Tot slot - ik ben een vorige brief hier ook mee geëindigd - een opmerking over de wet- en regelgeving in het algemeen. Geheel in lijn met de Grondwet - artikel 132a, lid 4 (over het openbaar lichaam) - kan eigen, eilandelijke wet- en regelgeving worden vastgesteld indien omstandigheden op het eiland wezenlijk verschillend zijn van die in Europees Nederland. Dat vereist overleg met de Eilandsraad van het eiland en niet een clubje juristen in een Europees Nederlands achterafkamertje dat slimme zinnnetjes in elkaar zet *zonder enig overleg*. Serieus, respectvol overleg tussen gelijkwaardige gesprekspartners (hier dus wel 'gelijkwaardig') leidt dan min of meer vanzelf tot moreel leiderschap, maar van die situatie zijn we op dit moment nog ver verwijderd...

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Cornelis Houtmanstraat 9-b,
2593RD Den Haag.

E jhtm.nl@gmail.com

W <http://statia.nu> (Engels) of <http://statia.nu/nl> (Nederlands)

cc: *Nationale Ombudsman, Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme*